

Onderzoek Rekenkamercommissie

Transitie 3 Decentralisaties Sociaal Domein 2015

Colofon

Rekenkamercommissie Voerendaal

Lieve Schouterden, voorzitter en enig lid.

Februari 2016

Inhoudsopgave

Colofon	2
Inhoudsopgave	3
Aanbieding	4
1 Aanleiding van het onderzoek.....	5
2 Opzet en uitvoering van het onderzoek.....	6
3 Onderzoeksvragen	7
3.1 Centrale vraagstelling	7
3.2 Onderzoeksvragen	7
4 De Mindmaps.....	8
4.1 Basisstructuur van de mindmaps.....	8
4.2 Toegang tot de mindmaps.....	9

Aanbieding

Hierbij biedt de voorzitter van de Rekenkamercommissie het eerste onderzoek aan dat wordt opgeleverd door de 'Rekenkamercommissie nieuwe stijl'.

Dit onderzoek levert een kwalitatieve beschrijving van de Transitie van de 3 Decentralisaties in het sociaal domein 2015. Met het decentraliseren van taken door het Rijk naar de gemeenten is een complexe transitie en transformatie in gang gezet. De rekenkamercommissie vindt het belangrijk om in een vroeg stadium in kaart te brengen hoe de transitie van de gedecentraliseerde taken in het sociaal domein in de gemeente Voerendaal vorm heeft gekregen.

De Rekenkamercommissie beoogt hiermee een gedegen basis en instrument aan de raad te leveren om het uitgezette beleid en de middelen, de lopende transitie en de komende transformatie op te volgen en zo nodig bij te sturen. Deze flowcharts zullen periodiek bijgewerkt worden.

Dit onderzoek is op een bijzondere wijze verpakt, het is namelijk geschreven in virtuele taal en bevat in flowcharts. Deze visualisaties geven een overzicht van de 3 decentralisaties in het sociaal domein, met doorklikmogelijkheid naar meer details. Deze vorm geeft de raadsleden zelf de keuze op welk abstractieniveau het onderzoek wordt bekeken.

De organisatie Voerendaal staat voor een gigantische uitdaging om meer te doen met minder geld, om aan kwetsbare burgers ondersteuning en (continuïteit van) zorg te leveren en om een omslag te maken in werk en cultuur. Van transitie naar transformatie in het Sociaal Domein.

Een woord van dank. De voorzitter van de Rekenkamercommissie heeft in de organisatie een team van medewerkers ontmoet die gedreven en energiek aan de slag zijn gegaan met een gecompliceerde opgave die zijn weerga niet kent. Nooit eerder zijn zulke verstrekkende transitie's doorgevoerd op gemeentelijk niveau. En dat met minder budget.

Open en inspirerend is gesproken over de complexiteit en de onzekerheden die ze op hun weg naar ondersteuning en zorg voor de burgers zijn tegengekomen. Maar zeker ook trots en tevreden is gesproken over de gerealiseerde voortgang en de behaalde resultaten. Met vertrouwen in de toekomst wordt al weer hard gewerkt aan de doorontwikkelingen, de transformatie.

Chapeau en veel dank voor de constructieve medewerking!

Lieve Schoutherden
Voorzitter van de Rekenkamercommissie Voerendaal

1 Aanleiding van het onderzoek

Door de decentralisatie van de taken werk, zorg en jeugd is er per 1 januari 2015 een complexe en omvangrijke operatie op gang gekomen. Dit brengt grote veranderingen in verantwoordelijkheid, beleid, uitvoering en geldstromen met zich mee. De Rekenkamercommissie Voerendaal beoogt met dit onderzoek de raad een controle- en sturingsinstrument bieden door de organisatie van de 3 decentralisaties in het Sociaal Domein in kaart te brengen.

De legitimiteit van dit onderzoek is gevonden in:

- het grote maatschappelijke belang van de decentralisaties in het sociaal domein voor de burger met een zorgbehoefte en/of beperking,
- het grote financiële belang van de decentralisaties in het sociaal domein,
- het aanmerkelijk organisatorisch belang door de gewijzigde werkstructuren binnen het ambtelijk apparaat en de ketenpartners,
- de grote verantwoordelijkheid van de gemeenteraad om de transitie en transformatie in het sociaal domein succesvol te laten zijn.

Voorliggend treft u de kwalitatieve beschrijving van de Transitie 2015 in het Sociaal Domein aan namelijk "hoe heeft de gemeente Voerendaal de gedecentraliseerde taken georganiseerd". Hierbij gaat het om het in kaart brengen van de missie, doelstellingen, schaalniveau taken, toegang tot voorzieningen, integraliteit en de budgetten (2015/2016) die staan voor deze decentralisaties.

In het voorjaar 2016, te samen met de oplevering van de gemeentelijke jaarrekening zal de Rekenkamercommissie zich richten op realisatiecijfers over 2015. Op dit moment is de aanlevering van aantallen en cijfers over geheel 2015 door aanbieders en door de gemeente Maastricht voor wat betreft de Jeugdhulp nog gaande, waardoor het totaalbeeld nog niet kon worden samengesteld.

Deze beschrijving is feitelijk van aard en dient als basis en naslagwerk om het uitgezette beleid (en middelen) de komende jaren verder te onderzoeken. De Rekenkamercommissie onthoudt zich in deze fase van een oordeel omdat de essentie een weergave van de feitelijke inrichting van de gedecentraliseerde taken inhoudt.

In een volgend onderzoek (2017) vindt een studie plaats van de ontwikkeling van de transitie naar de transformatie en de (maatschappelijke) effecten van de 3 decentralisaties. Dan zal de Rekenkamercommissie meer nadruk leggen op de knelpunten die zich voordoen en aanbevelingen opnemen. Om oordelen te kunnen uitspreken zal de Rekenkamercommissie deze 'nulmeting' als referentiekader hanteren, waaraan de bevindingen in komende onderzoeken aan worden getoetst.

2 Opzet en uitvoering van het onderzoek

Vooraf is een onderzoeksopzet Transitie 3 Decentralisaties Sociaal Domein 2015 opgesteld waarin de onderzoeksvragen zijn geformuleerd. Deze onderzoeksopzet is op 6 oktober 2015 besproken in het Presidium en op 11 november 2015 met de gemeentesecretaris en de verantwoordelijke wethouder. Op 19 november 2015 is met de sleutelfiguren Sociaal Domein van de afdeling Maatschappelijke ontwikkeling de aftrap gedaan.

Om de onderzoeksvragen te beantwoorden heeft er in de periode november-december 2015 en januari 2016 een uitgebreide deskresearch plaatsgevonden. In diezelfde periode zijn ook de interviews met alle sleutelfiguren afgenomen.

In januari en februari 2016 zijn de diverse visualisaties gemaakt en hebben de geïnterviewde sleutelfiguren tweemaal een gegevenscheck uitgevoerd.

Op 24 februari 2016 is het eindresultaat besproken met het afdelingshoofd Maatschappelijke Ontwikkeling, de gemeentesecretaris en de verantwoordelijke wethouder sociaal domein.

Op 8 maart 2016 is het onderzoek gepresenteerd aan het College.

Op 17 maart 2016 zal het onderzoek gepresenteerd worden aan de Commissie Samenleving en behandeld worden op 14 april 2016 in de raadsvergadering.

Voor deze kwalitatieve 'nulmeting' van de Transitie 3 Decentralisaties was het de uitdrukkelijke wens van de Rekenkamercommissie dat de organisatie zich achter de 'kaarten' kan plaatsen alvorens het onderzoek aan de raad wordt gepresenteerd. Dit om discussie over feiten tijdens de verdere monitoring te voorkomen. Dit streven is volledig waargemaakt. De sleutelfiguren hebben na de ambtelijke verificatie allen hun akkoord met betrekking tot de inhoud uitgesproken.

3 Onderzoeksvragen

3.1 Centrale vraagstelling

In het onderzoek hanteert de Rekenkamercommissie de volgende centrale vraagstelling:

Op welke wijze heeft de gemeente Voerendaal de gedecentraliseerde taken in het Sociaal Domein ingericht?

Vanaf den beginne had de Rekenkamercommissie voor ogen dat deze inrichting via een soort "landkaart" een totaaloverzicht van het Sociaal Domein moet geven aan de raad. Een overzicht met de mogelijkheid om door te klikken en meer detailinformatie op te roepen, afhankelijk van interesse en actualiteit.

De Rekenkamercommissie is er trots op dat deze bijzondere vorm van 'onderzoeksrapportage' als een grafische techniek op de tablets van de raadsleden te raadplegen is. De Rekenkamercommissie beoogt hiermee de veelheid aan informatie en de complexe relaties en samenhang binnen het sociaal domein te structureren en daarmee een dieper begrip van de transities in het Sociaal Domein te realiseren.

Het streven van de organisatie is een integraal sociaal domein te creëren. Op dit moment is er desondanks voor gekozen om verschillende flowcharts per domein te vervaardigen. Dit heeft te maken met de nog niet tot stand gekomen ontschotting binnen de domeinen in deze transitiefase, de oud-nieuw-situaties, de tempoverschillen in de diverse wetten, de inrichting en/of samenwerking op de verschillende schaalniveaus en het al dan niet uitvoeren van de regiefunctie op onderdelen.

3.2 Onderzoeksvragen

Om de centrale vraagstelling te beantwoorden heeft de rekenkamercommissie een antwoord gezocht op de volgende onderzoeksvragen:

- In hoeverre beoogt de gemeente Voerendaal een integraal sociaal domein (visie en missie sociaal domein; afstemming en samenwerking van de beleidsterreinen in het sociaal domein; congruentie jeugdzorgregio, Wmo regio, en arbeidsmarktregio; uitvoering integrale aanpak sociaal domein)?
- Welke relatie heeft de gemeente Voerendaal met ketenpartners in het sociaal domein (krachtenveld maatschappelijke partners; samenwerkingsafspraken; kennis- en informatiedeling)?
- Welke doelstellingen en welk beleid heeft de gemeente Voerendaal gevormd binnen het sociaal domein (doelstellingen en beleid jeugdzorg, maatschappelijke ondersteuning en arbeidsparticipatie; afstemming beleid op regiogemeenten)?

- Over welke data beschikt de gemeente Voerendaal over doelgroepen (en middelen) in het sociaal domein (omvang en type doelgroepen jeugdzorg, maatschappelijke ondersteuning en arbeidsparticipatie; bron data)?
- Hoe heeft de gemeente Voerendaal de organisatie en bedrijfsvoering in het sociaal domein ingericht (schaalniveau waarop de taken jeugdzorg, maatschappelijke ondersteuning en arbeidsparticipatie zijn ingericht; samenwerkingsverbanden; regionaal werkbedrijf; sociaal wijkteam; bedrijfsvoerings en inkoop, contractmanagement, personeelsmanagement, financieel management)?
- Hoe heeft de gemeente Voerendaal de informatievoorziening in het sociaal domein ingericht waarmee gestuurd kan worden op jeugdzorg, maatschappelijke ondersteuning en arbeidsparticipatie (sturingsinformatie die wordt verzameld; ontwikkeling van indicatoren; gemeentelijke beleidsmonitor sociaal domein; kennisdeling met ketenpartners)?
- Hoe heeft de gemeente Voerendaal het toezicht, de controle en verantwoording in het sociaal domein ingericht (kwaliteitsborging jeugdzorg, maatschappelijke ondersteuning en arbeidsparticipatie; controle door gemeenteraad; verantwoordingsinformatie)?

4 De Mindmaps

4.1 Basisstructuur van de mindmaps

De Rekenkamercommissie wil het sociaal domein in gestructureerde visualisaties wegzetten en heeft daarvoor een basisstructuur gehanteerd met vaste en variabele onderwerpen. Het komt in een enkel geval ook voor dat een onderwerp nog is leeg gelaten omdat de informatie (nog) niet beschikbaar was of de (visie op de) doorontwikkeling/transformatie nog in wasdom is.

Basisstructuur en belangrijkste onderwerpen:

- ✚ Missie, doelen, indicatoren
- ✚ Uitgangspunten die daarbij gehanteerd worden
- ✚ Belangrijkste veranderingen per 1/1/2015
- ✚ Taken en verantwoordelijkheden die de gemeente heeft gekregen
- ✚ Schaalniveau waarop de taken zijn georganiseerd
- ✚ Hoe de toegang tot de voorzieningen is georganiseerd
- ✚ Inzicht in de beleidsopgave: doelgroepen, omvang en middelen
- ✚ Mogelijkheden voor de burgers om bezwaar te maken
- ✚ De financiële foto van de gedecentraliseerde taken

4.2 Toegang tot de mindmaps

De mindmaps worden per mail naar de raadsleden verzonden.

De mindmaps zijn gemaakt in het programma MindManager van Mindjet en kunnen bekeken worden via de (gratis) viewerapplicaties, zowel op desktop, tablet en smartphone en dit zowel onder Windows, iOS als Android. Indien u werkt binnen de ict-werkomgeving van de gemeente Voerendaal kunt u via de ICT-helpdesk verzoeken om de Mindjet Viewer toe te voegen aan uw persoonlijke applicaties. Dit is voor de meeste personen in de organisatie reeds geregeld.

Voor tablets, smartphones en overige persoonlijke informatiedragers dient u de software zelf te downloaden. Voor de raadsleden kan dat via de Appstore, zoek op 'Mindjet' en download de app.

Hierbij ook nog enkele links, het blijft wel aanbevolen om te kijken onder welke softwareversie uw apparaat draait en/of om uw gebruikelijke Appstore (of van Google) te raadplegen.

Windows desktop:

<http://xp32-mindjet-mindmanager-viewer.software.informer.com>

Mac desktop:

<http://macdownload.informer.com/mindjet-mindmanager-viewer/>

iPad:

<https://itunes.apple.com/nl/app/mindjet-maps-for-ipad/id440272860?mt=8>

iPhone:

<https://itunes.apple.com/nl/app/mindjet-maps-for-iphone/id440273648?mt=8>

Android:

<http://android.informer.com/search/mindjet+viewer>